

2022_CBS_10101 Peilgestuurde bemalingen: beleidsprincipe Gent - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd in besloten vergadering van 6 oktober 2022

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

de heer Mathias De Clercq, burgemeester-voorzitter
de heer Filip Watteeuw, schepenen; mevrouw Tine Heyse, schepenen; mevrouw Astrid De Bruycker, schepenen; de heer Sami Souguir, schepenen; de heer Bram Van Braeckvelt, schepenen; mevrouw Isabelle Heyndrickx, schepenen; mevrouw Hafsa El-Bazioui, schepenen; mevrouw Evita Willaert, schepenen; de heer Rudy Coddens, schepenen
mevrouw Mieke Hullebroeck, algemeen directeur; de heer Danny Van Campenhout, adjunct-algemeendirecteur

Bevoegd: Tine Heyse

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 56.

Het Decreet betreffende de omgevingsvergunning van 25 april 2014, artikel 15.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 2
- Het Decreet betreffende de omgevingsvergunning van 25 april 2014, artikels 5 en 6.
- Het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, Vlarem II wat betreft het toepassingsgebied van en overgangsbepalingen voor de milieuvorwaarden voor ingedeelde inrichtingen

Motivering

Een tijdelijke bemaling is een vergunningsplichtige of meldingsplichtige activiteit volgens de Vlaamse milieuwetgeving (rubriek 53.2 in de Vlarem indelingslijst). De beschikbare richtlijnen bemalingen ter bescherming van het milieu, evenals de Code van Goede Praktijk voor installatie, onderhoud en controle van meetinrichtingen voor opgepompt grondwater moeten volgens de sectorale voorwaarden sowieso gevolgd worden.

Via de vergunning of melding kan de bevoegde omgevingsambtenaar bijkomende bijzondere voorwaarden opleggen of deze adviseren indien een project door de hogere overheid behandeld wordt. Elke gemeente kan zo de nodige eigen klemtonen leggen, uiteraard binnen het kader van de Vlaamse regelgeving.

Zo werd vanaf midden april 2019 door de omgevingsambtenaren van Stad Gent een bijzondere voorwaarde opgenomen in sommige aktenames en vergunningen voor bemalingen waar de exploitant verplicht werd om het opgepompte bemalingswater via een aftapkraan beschikbaar te stellen aan derden.

Naar aanleiding van de opmaak van een waterbalansmodel en droogtestudie voor Gent (2021) door Dienst Milieu en Klimaat enerzijds en de vele burgervragen omtrent het thema van bemalingen anderzijds, werd door Dienst Milieu en Klimaat een Visienota Tijdelijke Bemalingen (2022) opgemaakt. Met de visienota wordt een kader geschepd om de bemalingspraktijk in Gent te verbeteren en de impact van tijdelijke bemalingen op het grondwater te beperken.

Uit de droogtestudie, de visienota tijdelijke bemalingen en bijhorend onderzoek bleek dat het opleggen van peilsturing in de Gentse context op heden de meest gunstige te nemen actie is. De potentiële winst is het grootst in langlopende en grotere projecten. Peilsturing heeft als beleidsprincipe groot potentieel met name:

m.b.t. impact op de grondwatervoorraad:

Tot meer dan de helft van de veronderstelde vergunde volumes die uit grondwater gewonnen worden, worden aangevraagd in kader van tijdelijke bemalingen (incl. grondwaterwinningen, vergunde drainages, etc.). Dit gaat om ongeveer 4 miljoen m³ op jaarbasis. Tijdelijke bemalingenvormen een aanzienlijk deel van de volumes grondwater die opgepompt worden in Gent.

Volgens de Richtlijnen bemalingen ter bescherming van het milieu is het beperken van het opgepompte debiet steeds de eerste, te nemen stap. Bij het toepassen van peilsturing wordt enkel de noodzakelijke grondwaterverlaging gerealiseerd en slaan de pompen af als dat niveau bereikt wordt. Een voorzichtige inschatting is dat de werkelijk opgepompte volumes met 10 tot 25% gereduceerd kunnen worden door peilsturing op te leggen. Eenzelfde hoeveelheid water hergebruiken of opnieuw in de bodem brengen, lijkt op vandaag moeilijk haalbaar met andere maatregelen (retour, hergebruik, ...). Retourbemaling is gezien de beperkte ruimte en het regelmatig voorkomen van vervuiling (waardoor retourbemaling in de meeste gevallen onmogelijk wordt) in de praktijk moeilijk uit te voeren. Bijkomend wordt omwille van gebrek aan kennis en angst voor bijkomende complexiteit, praktische moeilijkheden en significant hogere operationele kosten wordt in de praktijk vaak geen retourbemaling toegepast. Ook professioneel hergebruik van bemalingswater heeft minder potentieel. Stel dat je eenzelfde hoeveelheid grondwater zou willen inzetten voor hergebruik en rekent met een voorzichtige aanname van 10%, dan zou dat neerkomen op 400.000m³/ jaar of zo'n 40.000 transporten door tankwagens van 10m³.

m.b.t. het risico op verspreiding van grondwaterverontreiniging:

Een peilgestuurde bemaling zal minder grondwater verstoren, heeft een kleinere invloedstraal, waardoor het risico op het aantrekken van een verontreiniging ook daalt. Gezien de staat van de bodem in de Gentse context is dit een moeilijk te overschatten voordeel.

m.b.t. technische en financiële haalbaarheid

Peilgestuurd bemalen wordt reeds regelmatig toegepast en de sector is gestart met een transitie waarbij uitvoerders van meer complexe/grotere projecten al vaker de nodige kennis en uitrusting voorhanden hebben. Hiermee wordt rekening gehouden in de fasering voor het invoeren van de maatregel. Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen van Stad Gent legt dit steeds vaker op in bestekken. Standaard werd geen meerkost aangerekend in deze projecten. De energiekost zal anderzijds dalen, doordat de pompen niet continue moeten draaien.

m.b.t. opvolging en controle:

De maatregel kan vrij eenvoudig gecontroleerd worden op de werf, waardoor het mogelijk is om ook op terrein aan te zetten tot een veranderde praktijk. Dienst Toezicht zal dit opnemen in toekomstige controles.

m.b.t. draagvlak:

Het opleggen van peilsturing bij tijdelijke bemalingen werd afgetoetst met zowel de verschillende betrokken stadsdiensten (DMK, Groendienst, FM, Sogent, DWBW, PBR) als

externe partners zoals Farys en de Vlaamse Milieumaatschappij. Verwacht wordt dat de Vlaamse administratie in de toekomst deze maatregel ook zal opleggen.

Voor de periode van 24/08/2022 tot 30/10/2022 werd deze maatregel omwille van uitzonderlijke droogte reeds opgelegd. Op deze (tijdelijke) maatregel kwamen geen reacties uit de sector.

Omwille van bovenstaande stellen we voor om als beleidsprincipe peilsturing op te leggen:

- vanaf 1 november 2022:
 - bij alle klasse 2 en 1 bemalingsprojecten. Indien de stad enkel als adviesverlenende instantie optreedt, zal dit opgenomen worden in haar advies;
 - EN bij alle bemalingen in kader van rioleringswerken, met uitzondering van hoogdringende bemalingen (bv. voor breuken in de leiding).

Om de sector de tijd te geven om de transitie te vervolledigen, wordt voorgesteld om op 1 november 2022 enkel de meest complexe projecten de verplichting op te leggen, zijnde klasse 1, klasse 2 vergunningsaanvragen en bij rioleringsprojecten. Voor de andere projectaanvragen, zal de verplichting ingaan op 1 april 2023, zodat er een transitieperiode gegeven wordt van 6 maanden.

Bijgevoegde bijlage(n):

- 20220929_DO_Visienota bemalingen_Publicatie 01.docx

Niet-digitale bijlage(n):

De kwetsbaarheidskaart verdroging kan hier geraadpleegd worden: Droogtekaarten van Gent | Stad Gent (<https://stad.gent/nl/groen-milieu/water-bodem/droogtekaarten-van-gent>)

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Keurt het beleidsprincipe goed dat de Dienst Milieu en Klimaat en Dienst Toezicht wil nemen in kader van het verminderen van de impact van tijdelijke bemalingen op de lokale droogtesituatie, nl. het opleggen van peilsturing in de bijzondere voorwaarden van omgevingsvergunningen en aktenames

vanaf 1 november 2022:

- bij alle klasse 2 en 1 bemalingsprojecten. Indien de stad enkel als adviesverlenende instantie optreedt, zal dit opgenomen worden in haar advies;
- EN bij alle bemalingen in kader van rioleringswerken, met uitzondering van hoogdringende bemalingen (bv. voor breuken in de leiding)

vanaf 1 april 2023:

- bij bovenstaande projecten;
- EN bij klasse 3 bemalingsprojectaanvragen waarin het totaal aangevraagd volume bemalingswater groter is dan 10 000 m³ OF de bemaling meer dan 21 dagen duurt;
- EN bij alle aanvragen voor bemalingsprojecten waarvan de invloedstraal ligt in een matig tot zeer kwetsbaar gebied voor verdroging, afgetoetst aan de kwetsbaarheidskaart verdroging.

2022_CBS_10101 - Peilgestuurde bemalingen: beleidsprincipe Gent